КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
З ПРАВОЗНАВСТВА
9 КЛАС

№	Тема уроку	Дата	Конкретні результати за держстандартом	Примітки
1	Вступ. Що таке *правознавство* та що воно вивчає. Академічна доброчесність		Висловлює думку про роль правознавства в житті суспільства; визначає очікування щодо вивчення правознавства; дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності [9 ГІО 6.1.3-3].	
2	Поняття та ознаки держави. Сутність та особливості державної влади.		демонструє знання перебігу основних подій, явищ, процесів розвитку держави та права в часі в межах історичних епох [9 ГІО 1.1.2-1]; визначає віддаленість, тривалість одних основних подій, явищ, процесів розвитку держави й права відносно інших, розвитку національної правової системи України [9 ГІО 1.1.2-2]; укладає синхроністичну таблицю, наводить приклади спільного та відмінного в історичних подіях, явищах і процесах, пов'язаних із розвитком держави та права [9 ГІО 1.1.3-1]; пояснює на прикладах відмінності між суспільними системами держав, які мають різну форму правління, територіальний устрій, політичний режим [9 ГІО 4.1.2-2]; розрізняє економічні, політичні, культурно-інтелектуальні чинники розвитку держави та права й пояснює їхній взаємовплив на основі отриманих знань [9 ГІО 1.2.1-1]; визначає передумови, розрізняє результати та наслідки історичних подій, явищ, процесів розвитку держави й права [9 ГІО 1.2.3-1]; визначає критерії змін у житті суспільства, зумовлених виникненням держави та права (з допомогою вчителя) [9 ГІО 1.2.3-2]; наводить приклади змін і неперервності в історії суспільства на прикладі розвитку держави та права, пояснює цю взаємодію [9 ГІО 1.2.3-3];	

			наводить приклади різних тлумачень виникнення держави суб'єктами історичного процесу [9 ГІО 3.3.2-2]; спираючись на логіку причиново-наслідкових зв'язків, прогнозує подальший перебіг процесу розвитку держави та права в період інформаційного суспільства й оцінює можливі зміни [9 ГІО 1.3.2-2]; пов'язує історичні факти про розвиток держави та права з географічним простором [9 ГІО 2.1.2-1];	
3	Соціальні норми. Поняття та ознаки права. Законодавство. Юридична сила правового акта.		Описує соціальні норми та право як особливий вид соціальних норм, правовідносини й правопорушення; порівнює види соціальних норм і визначає відмінності права від інших видів соціальних норм; виявляє і пояснює ознаки правової системи, що діяла на українських землях у різних культурно-історичних епохах [9 ГІО 1.1.3-3]; визначає належність найвизначніших пам'яток правової культури до історичних регіонів, країн, цивілізацій [9 ГІО 2.1.2-2]; розрізняє первинні та вторинні історичні джерела інформації про державу та право [9 ГІО 3.1.1-1]; визначає сутність, важливість правового акта, його юридичну силу [9 ГІО 3.2.1-1]; виявляє смислові зв'язки між різними фрагментами правової інформації (зокрема, елементами норми права) та її джерелами різних видів [9 ГІО 3.2.1-3] використовує принципи врядування, долучається до розроблення правил, які діють у закладі освіти та громаді, виявляє випадки їхнього порушення [9 ГІО 6.1.2-3]; спільно з однолітками усвідомлено бере участь у громадських заходах або організовує їх [9 ГІО 6.2.1-7]	
4	Правовідносини.		установлює взаємозв'язки між діями осіб (юридичними фактами) і виникненням, зміною, припиненням правовідносин, наводить приклади, характеризує правовідносини, у яких беруть участь неповнолітні [9 ГІО 1.2.1-2];	

			обґрунтовує необхідність, попри життєві обставини, доброчесно та в правовий спосіб утверджувати свої права [9 ГІО 6.1.3-2] оцінює та контролює вплив емоцій на свою поведінку в правовідносинах [9 ГІО 5.1.2-2]	
5	Правопорушення. Юридична відповідальність		визначає наявність правопорушення в запропонованих ситуаціях; установлює взаємозв'язок між поведінкою людини та її юридичними наслідками; формулює запитання щодо правових наслідків діяльності людини в природі [9 ГІО 2.2.2-1]	
6	Поняття і класифікація прав людини. Еволюція прав людини.		Пояснює правовий вимір поняття «гідність людини» та ідентифікує в минулому та сьогоденні випадки захисту й порушення гідності людини [9 ГІО 5.1.3-1]; обґрунтовує необхідність поваги до власної гідності та гідності іншої особи в контексті дотримання прав людини [9 ГІО 5.1.3-2]; пояснює залежність перебігу еволюції прав людини від вчинків / діяльності людей і соціальних груп, панівних суспільних ідей [9 ГІО 1.2.2-1]; визначає поєднання політичних, економічних, соціальних, технологічних, культурних та інших чинників, які впливали один на одного й визначали еволюцію прав людини в певну історичну епоху [9 ГІО 4.1.1-1]; висловлює обґрунтовані судження щодо ролі особи, прав, які суспільство й держава надає людині в минулому та сьогоденні [9 ГІО 1.2.2-4]; визначає передумови, розрізняє результати та наслідки еволюції прав людини [9 ГІО 1.2.3-1]; визначає критерії змін у житті суспільства, зумовлених еволюцією прав людини (з допомогою вчителя) [9 ГІО 1.2.3-2]; співвідносить подію, явище, процес у ході еволюції прав людини та історичний період [9 ГІО 1.3.1-1];	

			за історичними джерелами визначає період еволюції прав людини [9 ГІО 1.3.1-2]; спираючись на логіку причиново-наслідкових зв'язків, прогнозує подальший перебіг процесу еволюції прав людини й оцінює можливі зміни [9 ГІО 1.3.2-2]; пов'язує історичні факти про еволюцію прав людини з географічним простором [9 ГІО 2.1.2-1]; розрізняє первинні та вторинні історичні джерела інформації про еволюцію прав людини [9 ГІО 3.1.1-1]; пояснює різницю між поколіннями прав людини та значущість прав людини для особи, групи людей і суспільства загалом [9 ГІО 5.2.2-2];	
7	Загальна декларація прав людини. Конвенція про права дитини. Конституційні права й обов'язки людини та громадянина в Україні. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини й дитини.		аргументує за допомогою історичних фактів вплив на поведінку людини подій, пов'язаних з утвердженням прав людини [9 ГІО 1.2.2-2]; порівнює наміри та результати діяльності історичних і сучасних діячів і суспільних груп, спрямованих на утвердження прав людини в Україні [9 ГІО 1.2.2-3]; аргументує важливість міжнародних і національних документів, що містять стандарти прав людини [9 ГІО 5.2.2-1]; аналізує політичне, суспільне та культурне життя в Україні та світі, виклики для демократії і прав людини [9 ГІО 6.3.1-1]; аналізує причини та наслідки дискримінації та утисків у минулому й сьогоденні [9 ГІО 5.3.2-2]; пропонує, як протистояти випадкам дискримінації та утискам [9 ГІО 5.3.2-3]; ідентифікує і моделює ситуації, пов'язані з порушенням прав людини, виконанням конституційних обов'язків, окрема щодо захисту України, обирає способи захисту цих прав [9 ГІО 5.2.1-1]; аналізує середовище закладу освіти щодо поваги до гідності та дотримання прав людини (за критеріями, визначеними в правових актах) [9 ГІО 5.1.3-3];	

			утілює результати пізнавальної діяльності в медіатекстах [9 ГІО 4.3.2-4] розрізняє права людини й обов'язки громадянина, пояснює взаємозв'язок між правами / потребами та правом і законом [9 ГІО 5.2.2-3] складає список використаних джерел (зокрема, міжнародних і національних правових актів), дотримуючись засад доброчесності [9 ГІО 3.1.2-2]	
8	Звернення громадян.		створює власний інтелектуальний продукт, дотримуючись засад академічної доброчесності [9 ГІО 3.2.2-3]; дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності [9 ГІО 6.1.3-3]; обґрунтовує необхідність, попри життєві обставини, доброчесно та в правовий спосіб утверджувати свої права та виконувати обов'язки [9 ГІО 6.1.3-2] бере участь у громадських ініціативах щодо формування інклюзивного простору (спроможний написати звернення із цього приводу до органу влади або місцевого самоврядування) [9 ГІО 2.3.2-2]; застосовує окремі механізми безпосередньої (прямої) демократії, зокрема електронної [9 ГІО 6.1.2-2]; наводить приклади, як громадяни можуть впливати на політичні та суспільні процеси [9 ГІО 6.1.2-1]	
9	Конституція — Основний Закон країни. Вибори — основа демократії.		Характеризує роль Конституції України, засади діяльності та компетенцію вищих органів влади в Україні, а також самоврядних територіальних спільнот, механізми їхнього формування та діяльності [9 ГІО 6.1.1-1]; характеризує роль держави та демократії щодо забезпечення прав людини й створення умов для розвитку особистості [9 ГІО 5.1.4-1]; характеризує взаємозв'язок та взаємну відповідальність громадян і держави в розвитку правової культури та	

			збереженні територіальної цілісності держави [9 ГІО 6.1.3-1]; обмірковує, що може робити для утвердження культури демократії [9 ГІО 5.1.4-2]; наводить приклади дії пропаганди в суспільстві під час виборчого процесу [9 ГІО 3.3.3-2]; пропонує (з допомогою вчителя) способи розв'язання наявних суспільних правових проблем на основі норм Конституції України, аналізує суспільний і власний досвід [9 ГІО 4.1.3-2]; бере участь у проєктах, спрямованих на утвердження цінності незалежності та територіальної цілісності України [9 ГІО 6.2.1-8]; чітко формулює та висловлює судження щодо суспільних і правових ідей з урахуванням власного досвіду, різних видів правової інформації [6 ГІО 4.2.3-1]; утілює результати пізнавальної діяльності в медіатекстах [9 ГІО 4.3.2-4]; оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку [9 ГІО 6.2.2-1];	
10	Органи законодавчої та виконавчої влади. Судова влада України.		пояснює та ілюструє принцип верховенства права й розподіл гілок влади, ознаки правової держави та громадянського суспільства [9 ГІО 6.1.1-2];	
11	Громадянство України: поняття, підстави набуття і припинення в Україні. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства		пояснює, як належність до різних спільнот (громадяни України, неповнолітні, учнівство), зумовлені цим правові статуси, зовнішні чинники впливають на формування поглядів і переконань [9 ГІО 5.1.1-2]; визначає важливість для себе громадянства України, пояснює свої права й обов'язки як громадянина [9 ГІО 5.1.4-3]; визначає причини, правові наслідки міграційних процесів, правовий статус іноземців та осіб без громадянства [9 ГІО 2.2.3-1];	

			визначає та пояснює, що для нього означає належність до українського народу як соціокультурної спільноти, українське громадянство [9 ГІО 5.1.1-1]; діє доброчесно з урахуванням своїх емоцій та почуттів інших осіб [9 ГІО 6.2.2-2]	
12	Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність неповнолітніх. Неповнолітні в цивільних правовідносинах. Спадкування і спадщина. Захист прав споживачів в Україні.		Дотримується законодавства та суспільних норм і правил, які не суперечать правам людини, сумлінно виконує свої обов'язки [9 ГІО 5.2.2-4]; описує особливості цивільної правосуб'єктності неповнолітніх, права й обов'язки подружжя, права й обов'язки батьків і дітей; називає черги спадкування; розкриває порядок складання заповіту, розв'язує правові ситуації, що регулюються нормами цивільного законодавства; за визначеними (самостійно або з допомогою вчителя) критеріями добирає правову інформацію для виконання завдання, аргументує свій вибір [9 ГІО 3.1.2-1]; ставить обґрунтовані /доречні запитання до змісту здобутої правової інформації [9 ГІО 3.2.1-2]; виявляє факти маніпулювання масовою інформацією, правопорушень у текстових і візуальних джерелах [9 ГІО 3.3.3-1]; як споживач розпізнає тенденційну інформацію в рекламі товарів і послуг [9 ГІО 4.2.2-1]; виявляє суперечності, логічні та фактологічні помилки в аргументах [9 ГІО 4.2.2-2]; аналізує приклади правового вирішення конфліктних ситуацій, які виникають у цивільних правовідносинах неповнолітніх в українському суспільстві [9 ГІО 6.3.1-2]; пропонує правові способи подолання конфліктів у сфері цивільних правовідносин неповнолітніх [9 ГІО 6.3.1-3]; формулює та аргументовано висловлює, відстоює в дискусії, що	

			стосується розгляду участі неповнолітніх у правовідносинах, власні погляди та переконання [9 ГІО 5.1.2-4]; діє доброчесно з урахуванням своїх емоцій та почуттів інших осіб [9 ГІО 6.2.2-2].	
13	Сім'я та шлюб. Порядок укладання шлюбу. Права й обов'язки батьків і дітей. Права дитини та їхній захист.		розкриває порядок укладання шлюбу, розв'язує правові ситуації, що регулюються нормами сімейного законодавства; аргументує власні судження правового характеру за допомогою наявних юридичних досліджень, доступних правових джерел і з урахуванням гуманістичних цінностей [9 ГІО 4.2.3-2]; описує, аналізує, оцінює різні правовідносини, у яких беруть участь неповнолітні, визначає особливості регулювання правових відносин неповнолітніх [9 ГІО 4.3.1-1]; аналізує приклади правового вирішення конфліктних ситуацій, які виникають у сімейних правовідносинах неповнолітніх в українському суспільстві [9 ГІО 6.3.1-2] пропонує правові способи подолання конфліктів у сфері сімейних правовідносин неповнолітніх [9 ГІО 6.3.1-3]	
14	Право неповнолітніх на працю. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх. Особливості розірвання трудового договору з неповнолітніми.		розкриває порядок укладання трудового договору, особливості розірвання трудового договору з неповнолітніми; розв'язує правові ситуації, що регулюються нормами трудового законодавства; виявляє інформацію, що порушує його права як учасника трудових правовідносин в оголошеннях про працевлаштування [9 ГІО 4.2.2-1]; докладно описує правові проблеми, з якими стикаються окремі особи та різні спільноти в правовідносинах [9 ГІО 6.2.1-1]; аналізує приклади правового вирішення конфліктних ситуацій, які виникають у трудових правовідносинах	

			неповнолітніх в українському суспільстві [9 ГІО 6.3.1-2] пропонує правові способи подолання конфліктів у сфері трудових правовідносин неповнолітніх [9 ГІО 6.3.1-3]	
15	Право дитини на освіту. Інклюзивний громадський простір та освітнє середовище. Охорона природи. Правові аспекти волонтерської діяльності.		визначає способи власної участі як неповнолітньої особи в різних правовідносинах у житті класу / закладу освіти / родини / місцевої спільноти [9 ГІО 6.2.1-4]; планує своє життя, участь у правовідносинах у коротко- та / або довготривалій перспективі, планує способи досягнення своєї мети [9 ГІО 5.1.2-3]; пропонує способи залучення (інклюзії) різних людей у спільноти різного порядку, ураховує при цьому думку людей, які потребують такого залучення [9 ГІО 5.3.2-1]; аналізує середовище закладу освіти щодо поваги до гідності та дотримання прав людини (за критеріями, визначеними в правових актах) [9 ГІО 5.1.3-3] пояснює критерії інклюзивності громадського простору [9 ГІО 2.3.2-1]; пропонує способи залучення (інклюзії) різних людей у спільноти різного порядку, ураховує при цьому думку людей, які потребують такого залучення [9 ГІО 5.3.2-1]; аналізує середовище закладу освіти щодо поваги до гідності та дотримання прав людини (за критеріями, визначеними в правових актах) [9 ГІО 5.1.3-3]; знаходить достовірну інформацію про сутність екологічних проблем і пропонує правові способи їхнього розв’язання [9 ГІО 2.2.2-3]; застосовує критерії для визначення достовірності й повноти правової інформації [9 ГІО 3.3.1-1]; класифікує джерела правової інформації на підставі їхньої достовірності, надійності, повноти, офіційного видання, юридичної сили та чинності правових актів [9 ГІО 3.3.1-2];	

			дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності [9 ГІО 6.1.3-3]; утілює результати пізнавальної діяльності в медіатекстах [9 ГІО 4.3.2-4]	
16	Адміністративна та кримінальна відповідальність неповнолітніх		пояснює вплив конкретної юридичної дії (вчинку) і події на правовідносини особи з погляду суспільних потреб та інтересів, важливості для власного правового досвіду [9 ГІО 4.3.2-1]; оцінює та контролює вплив емоцій на свою поведінку в правовідносинах [9 ГІО 5.1.2-2]; обґрунтовує необхідність, попри життєві обставини, доброчесно та в правовий спосіб утверджувати свої права [9 ГІО 6.1.3-2]	
17	Навчальний проєкт		визначає свої сильні та слабкі сторони як суб'єкта правовідносин, формулює способи самовдосконалення для підвищення рівня своєї правової культури, правової грамотності [9 ГІО 5.1.2-1]; оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку [9 ГІО 6.2.2-1]	